

CONSECINȚE PEDAGOGICE

Inv. Hărățau Elena
Școala „Domnița Maria” Bacău

Întreaga educație specială reprezintă consecința pedagogică a înțelegerii particularităților dezvoltării elevilor deficienți. Particularitățile dezvoltării fizice și psihice a deficienților vizuali nu sunt câtuși de puțin "anormale"; ele sunt expresia legităților generale ale dezvoltării organismului nostru, manifestate în condiții specifice.

Trebuie subliniat și faptul că diferitele consecințe secundare negative ale deficienței vizuale nu sunt fatale și că ele pot fi în foarte mare măsură prevenite, combătute sau ameliorate.

Asigurarea unor forme de compensare adecvate fiecărui caz dat servește bunei orientări a dezvoltării fizice și psihice a copilului deficient vizual. Educația servește acest progres prin crearea situațiilor care îl determină pe copil să acționeze în direcțiile necesare bunei sale dezvoltări. Aceasta se referă în primul rând la educația fizică și la gimnastica de corectare. Este vorba în al doilea rând, de însușirea celor mai adecvate modalități de percepere, de asigurarea ritmului percepției, de educarea motricității (iar la ambliopi de coordonarea vizual-motorie, de formarea unor reprezentări cât mai corecte și mai complete, de precizarea noțiunilor, de corectitudinea limbajului, de transformarea tuturor disponibilităților copilului în trăsături pozitive. Să le oferim prilejul de a obține succese meritate, care să le dea încredere în forțele lor și în viitor. Să le dăm dreptat posibilitatea de a acționa din ce în ce mai autonom.

Se pare că nevăzătorul capătă mai greu conștiința propriului său corp și reprezentarea acestuia, adică ceea ce numim de obicei schema corporală. El nu se vede în oglindă, nu vede diferitele părți ale corpului său și raporturile acestora cu obiectele înconjurătoare. Aceasta este o dificultate în construirea identității sale corporale.

Dat fiind rolul pe care-l joacă reprezentările în compensarea cecității sau ambliopiei și în procesul de învățământ, devine evident că trebuie să verificăm cu atenție și fondul reprezentărilor existente la începutul și pe tot parcursul școlarității, să le corectăm pe cele greșite, să le completăm pe cele lacunare, să le formăm pe cele care lipsesc, să asigurăm utilizarea lor în procesul cunoașterii și în acțiuni practice, dând o atenție specială reprezentărilor spațiale. Fiecare obiect de învățământ își are rolul său specific în aceasta privință.

Trebuie să le oferim de asemenea copiilor un climat afectiv în care să le fie satisfăcută nevoia de încredere și de afecțiune, în care să se simtă acceptați și apărați, în care să se poată exprima și valoriza.

Deficientul vizual nu este "asocial". Cu un bun educator, un grup de elevi ambliopi sau nevăzători poate deveni un colectiv bine structurat și bine încheat, cu forță de presiune, cu sentimentul datoriei. Există adevărate clase-grup în școlile speciale, după cum există și clase sau săli de internat în care domnește dreptul celui mai tare, în care cei mai neajutorați sunt umiliți și oprimați. Rezolvarea acestei probleme cere pricepere, înțelegere, dragoste pentru copii dar și

timp. Pentru moment, în învățământul pentru deficienții vizuali predomină "grupurile cu coeziune moderată" (A. Rozorea, p.157).

În lumea contemporană, acceptarea socială a nevăzătorilor lasă încă mult de dorit. Sunt mulți văzători plini de compasiune față de cei lipsiți de vedere, pe care sunt gata să-i ajute, dar nu și să-i trateze ca pe egali. O anchetă de tip sociometric în rândul a 186 de văzători, elevi de liceu din Statele Unite, a arătat că persoanele fără vedere sunt printre cele mai greu acceptate în relațiile interpersonale. Este o dovadă a existenței unor stereotipii negative față de orbi. (C. Nolan, C. S. Ashcroft, p.139).

Aceste stereotipii ale văzătorilor poartă vina în multe cazuri de inadaptare socială a unor nevăzători. Ele sunt una din explicațiile menținerii școlilor speciale pentru deficienți vizuali.